

УДК 351:330.341.1

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ****Третяк Г.М.***E-mail: tretyakan17@yandex.ua**Донецький державний університет управління*

В статті розглянуто підходи до розуміння поняття «інвестиції» та «інновації» різних авторів та визначено основні відмінності від них. На основі аналізу всіх підходів визначено поняття інноваційно-інвестиційного процесу. Також в роботі визначено основні напрямки інноваційно-інвестиційної діяльності в нашій державі, які задекларовані Кабінетом міністрів України та Верховною радою. В ході дослідження визначено стратегічні напрямки розвитку згідно з ЗУ «Про пріоритетні напрями інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні», серед яких: впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії; освоєння та впровадження більш нових технологій розвитку транспортної інфраструктури, авіа- і суднобудування, а також ракетно-космічної галузі; розробка нових технологій виробництва матеріалів, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій; високотехнологічний розвиток агропромислового комплексу; використання нового обладнання в медичній галузі; застосування технологій екологічно чистого виробництва; розвиток більш сучасних комунікаційних та інформаційних технологій. Виділено основні питання, які вимагають роз'яснення для розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні, а саме: узгодженість цілей інноваційно-інвестиційної політики серед гілок влади; поліпшення інвестиційного клімату; державна підтримка розвитку виробничого потенціалу; удосконалення механізму державного управління інноваційно-інвестиційним процесом.

Ключові слова: інвестиції, інновації, інноваційно-інвестиційна діяльність, інноваційно-інвестиційна модель розвитку

UDC 351:330.341.1

**THEORETICAL BASES OF STATE MANAGEMENT OF INNOVATION
AND INVESTMENT DEVELOPMENT****Tretyak A.M.***E-mail: tretyakan17@yandex.ua**Donetsk State University of Management*

The article describes the approaches to understanding the notion of «investment» and «innovation» of different authors and defines the main differences between them. On the basis of the all approaches of analysis the term of innovation and investment process has been determined. Also there have been defined the main directions of innovative-investment activity in our country, declared by the Cabinet of Ministers of Ukraine and the

Verkhovna Rada. The study has determined the strategic directions of development in accordance with the law of Ukraine «About priority directions of innovation and investment activity in Ukraine», which include: the introduction of energy - saving technologies, the development of alternative energy sources; development and introduction of newer technologies, development of transport infrastructure, aviation and shipbuilding, as well as rocket and space industry; development of new production technology of materials, creation of the industry of nanomaterials and nanotechnologies; high-tech agro-industrial complex development; using new equipment in the healthcare industry; application of technologies for cleaner production; the development of more modern communication and information technologies. Main issues requiring clarification for the development of innovation and investment activity in Ukraine, namely: coherence of the objectives of the innovation-investment policy among the branches of government; improving the investment climate; state support of the development of productive capacities; improving the mechanism of state management of innovation and investment process.

Keywords: investments, innovations, innovation and investment activity, innovative-investment model of development

Актуальність проблеми. Соціально-економічний розвиток держави залежить не тільки від ефективного використання наявних ресурсів, а й від впровадження нових технік та технологій. Інновації є дієвим механізмом розвитку економіки держави в цілому та відтворення суспільного виробництва. Впровадження в виробничу діяльність більш нових та досконаліх технологій дозволить знизити витрати виробництва та підвищити конкурентоспроможність вітчизняного виробника, забезпечити зайнятість населення. Головну роль в активізації інноваційної діяльності відіграє фінансування інноваційних проектів, які передбачають науково-технічний розвиток. Інвестиції та інновації – це сфери економіки, які досить тісно взаємопов'язані та взаємозалежні одна від одної. Першочерговим є «інновації», тому як спочатку породжується ідея, а потім виникає необхідність її реалізації за допомогою інвестицій. Інновації пов'язують з модернізацією та переоснащенням виробництва, а інвестиції – спосіб реалізації даних перетворень. Інновації й інвестиції – найголовніший засіб виходу з економічної кризи та підвищення якісних показників господарської діяльності, а ефективна інноваційно-інвестиційної діяльності є фактором економічного зростання.

Аналіз останніх наукових досліджень. Проблемам розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності присвячені праці багатьох науковців, серед яких Маргіта Н.О., Сподіна В.О., Дадашев Б.А.,

Коротич А.А., Нюнько О., Гуменна К., Іващенко В., Лицур І.М., Лимич Ю.В. [2-9]. Однак проблеми поліпшення інноваційно-інвестиційної діяльності потребують постійного аналізу та вирішення.

Метою роботи є виявлення взаємозв'язку між інвестиціями та інноваціями та визначення пріоритетних напрямів інноваційно-інвестиційної діяльності.

Викладення основного матеріалу дослідження. Термін «інвестиції» походить від англійського «investmen» - вкладання коштів, капіталу, а «інновації» (innovation) – нововведення, оновлення. Інвестиції трактують як збільшення обсягу функціонуючого капіталу, матеріалізованих в засобах виробництва. Інновації пов'язують з модернізацією, переоснащенням, вдосконаленням виробництва. Ці поняття нерозривно пов'язані між собою. Інвестиції є способом реалізації інновацій. Звідси виникає поняття інноваційно-інвестиційний процес, для розуміння якого необхідно більш детально розглянути ці дві категорії. В табл. 1 розглянуто підходи до розуміння категорії «інвестиції» [9].

Таблиця 1. Аналіз існуючих підходів розуміння інвестицій

Джерело	Визначення поняття «інвестиції»
Закон України «Про інвестиційну діяльність»	Інвестиції - всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, результатом якої є отримання доходу та досягнення соціального ефекту
Економіко-математичний словник: Словник сучасної економічної науки	Довгострокові та короткострокові вкладення капіталу, які складаються з капітальних затрат та затрат, пов'язаних з приростом оборотного капіталу для здійснення виробництва, а також затрат, які є необхідними для реалізації інвестиційного проекту
Коноплицкий В., Филина А.	Сукупність засобів, що реалізуються у формі довгострокових вкладень капіталу в різні галузі економіки.
Крупка М.І.	Це ті вкладення, що, перш за все забезпечують приріст існуючого капіталу а також створюють новий капітал.
Шарп У.Ф.	Термін «інвестування» означає процес «позбування» грошей сьогодні для того, щоб отримати більшу їх суму в майбутньому
Мок Лафлін Д. Дж.	Це спосіб розміщення капіталу, який повинен забезпечити заощадження або зростання капіталу.
Массе П.	Це витрати на будівництво нових заводів, на основні засоби виробництва з тривалим строком служби; витрати на поліпшення освіти, здоров'я працівників Інвестиції – це вкладення у розвиток продуктивних сил підприємства.
Економічна енциклопедія	Довгострокові вкладення капіталу в різні сфери та галузі народного господарства всередині країни та за її межами з метою отримання доходу.
Макконнелл К.Р., Брю С.Л.	Витрати на виробництво і накопичення засобів виробництва та збільшення матеріальних запасів

Проаналізувавши різноманітні підходи до визначення категорії інвестицій, зображених в табл. 1 слід зазначити, що вони мають певні відмінності. Так, поняття інвестицій характеризують з точки зору довгострокових вкладень. Це питання є дискусійним, так як термін залежить від строку проекту і обирається кожним інвестором

індивідуально. З наведених підходів основною метою інвестицій є отримання доходу. Проте не тільки прибутковість інвестицій є метою вкладення коштів, а й забезпечення соціального, екологічного, культурного, інноваційного та інших ефектів.

Наступним питанням є визначення інновацій (табл. 2) [9].

Таблиця 2. Аналіз існуючих підходів розуміння інновацій

Джерело	Визначення поняття «інновації»
Закон України «Про інноваційну діяльність	Це новостворені вдосконалені конкурентоздатні технології, послуги, продукція, які покращують структуру та якість виробництва
Лапко О.	Комплексний процес, який включає створення, розробку, доведення до комерційного використання і поширення нового технічного рішення.
Черваньов Д. М.	Техніко-економічний процес, який приводить до створення кращих за властивостями, нових видів продукції та нових технологій, що з'являються на ринку як нововведення та можуть принести додатковий дохід.
Пимошенко Ю.	Результат успішного ринкового обміну ідей на інвестиції для їх реалізації.
Волдачек Л.	Інновація - цільова зміна у функціонуванні підприємства як системи
Плаксин В. И.	Інновація - це система, що виникла в процесі створення, використання та реалізації результатів наукових досліджень і розробок, спрямованих на вдосконалення технічних, організаційних, економічних, соціальних і правових відносин в галузі науки, виробництва, культури, освіти та інших сферах діяльності суспільства.
Шумпетер Й.А.	Інновація є головним джерелом прибутку: «прибуток, по суті, є результатом виконання нових комбінацій «,» без розвитку немає прибутку, без прибутку немає розвитку « зміни з метою впровадження та використання нових видів споживчих товарів, нових виробничих і транспортних засобів, ринків і форм організації в промисловості.
Proposed Guidelines for Collecting and Interpreting Technological Innovation Data: Oslo Manual. Paris: OECD, Eurostat.	Вид діяльності, що охоплює всі заходи що ведуть до появи технологічно нових або вдосконалених продуктів або процесів.

Поєднання понять «інвестиції» та «інновації» утворюють інноваційно-інвестиційний процес, що є однією з форм реальних інвестицій, яка займає проміжне положення між інноваційною діяльністю і інвестиціями екстенсивного розвитку. Результатом вкладання інвестицій в основні засоби виробництва є створення більш досконалого та конкурентоспроможного продукту, а також до скорочення витрат на виробництво.

Інноваційно-інвестиційна діяльність є важливою сферою функціонування кожного підприємства, обсяги і напрямки вкладення коштів якого мають безпосередній вплив на соціально-економічний розвиток країни в цілому. Для цього необхідне формування активної інвестиційної політики шляхом розробки і реалізації моделі інноваційно-інвестиційного розвитку держави.

Основні напрямки інноваційно-інвестиційної діяльності в нашій державі задекларовані Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України, які зображено в табл. 3[7].

Таблиця 3. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності України

КМУ	Верховна Рада України
забезпечення розвитку енергетичної інфраструктури, зокрема газотранспортної системи, атомного та ракетно-космічного машинобудування, авіа і суднобудування	модернізація електростанцій, впровадження новітніх ресурсозберігаючих технологій
видобування нафти, газу та вугілля	Розвиток машинобудування, приладобудування та високоякісної металургії
виробництво, перероблення та зберігання сільськогосподарської продукції	нанотехнології, мікроелектроніка, інформаційні технології, телекомунікації
будівництво і реконструкція автомобільних доріг загальнодержавного значення (в межах міжнародних транспортних коридорів), морських портів, міжнародних аеропортів та вокзалів	вдосконалення та розвиток хімічного виробництва
реконструкція систем тепло і водопостачання та водовідведення	високотехнологічний розвиток сільського господарства й переробної промисловості
будівництво житла	охорона та оздоровлення людини; розвиток інноваційної культури суспільства

Як видно в з таблиці між КМУ та ВРУ у визначенні основних напрямів інноваційного розвитку є неузгодженості, проте спільними цілями є розвиток та модернізація енергетичного сектору економіки та розвиток сільського господарства. Пріоритетні напрямки розвитку інновацій, запропоновані ВРУ більше направлені на науково-технічний розвиток.

Згідно із ЗУ «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» стратегічними пріоритетними напрямами на 2011-2021 роки визначено наступні: впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії; освоєння та впровадження більш нових технологій розвитку транспортної інфраструктури, авіа- і суднобудування, а також ракетно-космічної галузі; розробка нових технологій виробництва матеріалів, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій; високотехнологічний розвиток агропромислового комплексу; використання нового обладнання в медичній галузі; застосування технологій екологічно чистого виробництва; розвиток більш сучасних комунікаційних та інформаційних технологій [3].

Таким чином, для покращення інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні є реалізація наступних заходів: впровадження ефективної державної політики в сфері інновацій; вдосконалення механізму захисту прав інтелектуальної власності; розширення міждержавного співробітництва в галузі наукових розробок задля впровадження у виробничу діяльність більш розвинених та наукомістких технологій; вдосконалення системи інформаційного забезпечення інноваційної діяльності.

Також необхідно виділити основні пріоритети в інвестиційному процесі, які б забезпечили найвищий рівень його ефективності, що зумовлює здійснювати наступні заходи:

- запровадження інвестиційних проектів з урахуванням існуючого інноваційного потенціалу;

- включення в інвестиційні процеси як державних так і приватних ресурсів;

- залучення іноземних інвесторів до інвестиційних проектів;

- створення нових форм інтеграції фінансового і промислового капіталу;

Чинники, що сприяють нарощенню інноваційно-інвестиційного потенціалу: [6]

- техніко-економічні: наявність необхідного наукового потенціалу, технічної бази, фінансових ресурсів, розвиток конкуренції та скорочення тривалості життєвого циклу наукоємних товарів, державна підтримка інноваційної діяльності;

- організаційно-управлінські: гнучкість організаційних структур, демократичний стиль управління, децентралізація, міжнародна науково-технічна кооперація, створення інноваційної інфраструктури;

- соціально-психологічні: сприйнятливість до змін, нововведень, моральна та матеріальна винагорода, можливість самореалізації;

- інформаційно-комунікативні: можливість швидко одержувати необхідну інформацію, правильний вибір інформаційних каналів, придбання ліцензій, патентів, ноу-хау, розширення горизонтальних потоків інформації;

- правові: законодавчі заходи (особливі пільги, закони), що заохочують інноваційну діяльність.

Висновки. Інвестиції в інновації полягають у впровадженні досягнень науково технічного прогресу у виробничу діяльність.

Для розвитку інновацій-інвестиційної діяльності в Україні вимагають роз'яснення наступні питання:

- узгодженість цілей інноваційно-інвестиційної політики серед гілок влади;

- поліпшення інвестиційного клімату;

- державна підтримка розвитку виробничого потенціалу;

- удосконалення механізму державного управління інноваційно-інвестиційним процесом.

Необхідною умовою розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності є створення ефективної політики, котра повинна врахувати наступні аспекти:

враховуючи те, що державні кошти обмежені, необхідно точно визначити пріоритетні напрями діяльності інноваційних структур, які мають бюджетне забезпечення;

вивести з-під оподаткування кошти, які витрачаються підприємствами на наукові дослідження, розробки, технічне переозброєння та впровадження високотехнологічних продуктів, для стимулювання інноваційної діяльності;

необхідно виділити пріоритетні галузі промисловості, які створюють інноваційний ефект в економіці, для того щоб із допомогою пільг стимулювати надходження приватного капіталу, що дасть змогу зробити пільги прозорішими

необхідно ввести систему матеріального стимулювання за наукові дослідження, тим самим стимулювати інтелектуальну діяльність вітчизняних науковців.

Таким чином можна зробити наступні висновки, що Україні необхідно терміново активізувати інноваційну діяльність у всіх галузях економіки, але перед цим потрібно визначити пріоритетну стратегію розвитку економіки держави, а також роль державних видатків у використанні такої моделі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гуменна К. Еволюція теоретичних підходів до тлумачення поняття «інвестиції» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/efdu_2013_34_39.pdf
2. Дадашев Б.А. Теоретико-методологічні засади інвестиційно-інноваційного зростання і розвитку економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/E_apk_2013_8_13.pdf
3. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
4. Іващенко В. Інвестиції як рушійна сила інноваційного процесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/efdu_2013_34_43.pdf

5. Коротич А.А. Державне регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Tpdu_2012_2_45.pdf
6. Лицур І.М., Лимич Ю.В. Чинники формування інноваційно-інвестиційної політики сталого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2299>
7. Маргіта Н.О. Проблеми та перспективи впровадження інноваційно-інвестиційної моделі економічного розвитку в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis
8. Нюнько О. Моделі механізмів формування державного управління інноваційно-інвестиційною діяльністю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/efdu_2013_36_35.pdf
9. Сподіна В.О. Інновації та інвестиції: сутність та взаємозв'язок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2640>